

מעצב הסינרים משמיץ את כולם * ישבו עירום של גבר עדיין לא מתפרסם בחוצות העיר * הדימיון המפתיע בין ציורי אבות הקוביזם

נחטפות. ואם אני מניח בצד לכמה דקות את הציניות הנוראית שלי, אז אני מוכרח להודות שאי-אפשר שלא לחייך לנוכח המראה המרנין הזה.

פיקאסו נגד בראק

ניו־יורק

המוסיאון לאמנות מודרנית, הנמצא במערב רחוב 53 בניו־יורק, מציג בראשונה תערוכה משולבת של פיקאסו מוצגת במוסיאון עד 16 בינואר 1990.

כאשר ביקרתי בניו־יורק באחרונה, שאלתי מכר ניו־יורקי שלי אם הוא מעוניין לבוא איתי לתערוכה זו. הוא נעץ בי זוג עיניים ענקיות ושאל: "למה? מה קרה? פיקאסו חידש משהו בשנותיים האחרונות? והבראק הזה גם הוא לא צייר דבר בשנה האחרונה?" הוא הוסיף שאין לו כל עניין לראות את האלטעי ואכן שלהם, שהוא בטח ראה בהמון הודמנויות אחרות.

"אתה צודק", אמרתי לו, "בראק נמצא כבר שלושה חודשים בבית-ההבראה של קופת-חולים בז'קרון יעקב, והוא בוודאי לא צייר שם דבר, וגם פיקאסו כבר חצי שנה בבית-אבות כברוקלין, ומרוב חיפושים אחרי השניים התותבות שלו אין לו זמן לצייר."

לקחתי איתי חבר, שהוא גם אינטליגנטי וגם צייר, והלכנו לתערוכה.

תערוכה מעניינת זו מציגה את שני אמני-הקוביזם הללו, שנולדו באותה התקופה (בראק ב-1882, ופיקאסו ב-1881). הם

שורו, בנות

אמסטרדם

שמקליץ ושוה'

תל-אביב

במשך שנים היו הפמיניסטיות ככל מקום בעולם, כמעט, פוצחות בשאגות-קרב אדירות (וגבריות למדי) ככל פעם שנרמה היה להן שמישהו או משהו עושה שימוש שלא לצורך

בהצגת גופה של האשה. הן לא הבינו, למשל, למה רואה חברת-מכונות יפאנית צורך לפרסם תמונה של עלמה חשופת-ידיים שרועה על גג מכונות, כעניין חיוני לקידום מכירת מכונותיה. הרי קונדה-המכונות לא מקבל בעיסקת-התבילה, נוסף על המכונות שרכש, גם את זוג השריים שעל הגג.

או מה עניין מחט לתחת? הן שאלו. או, למשל, מה צורך ראו פירסומי חברת מקדחות חשמליות לפרסם תמונה של המקרחה שלהם בסמוך לאשה שישבנה חשוף.

במקרים רבים טענות הפמיניסטיות היו צודקות. אז לידיעתכן, בנות, לצעקות שהקמתן יש תוצאות, והיום יותר ויותר רואים גופות גבריים, בשלב זה או אחר של עירום, כמורעות-הפירסומת. נכון שעדיין לא רואים ישבן גברי חשוף בפירסומת לתחבושות היגיניות. אבל מי יודע, אולי גם זה יגיע.

בתקופה האחרונה אנו גם עדים לתופעה נוספת, שלרעתי התחילה באמסטרדם, וכיום היא כבר נפוצה בכל עיר

גלויות גבר ותינוק

תנו לנובר...

באירופה: דוכני הגלויות בשחור-לבן. אמסטרדם מלאה בדוכנים כאלה, ובהמון חנויות במרכז העיר פשוט הוסיפו דוכנים ובהם עשרות גלויות, רובן בשחור-לבן. ברבות מהגלויות אנו רואים גברים עירומים-למחצה משתובבים בחברת תינוקות.

תמונה כזאת של גבר ענקי-ממדים, האוחז בידיו זאטוט או זאטוטה, כנראה עושה משהו לאנשים, כי הגלויות הללו פשוט

מי שמועזן שאין תמורה כעד אגרת-הטלוויזיה, או שאין מה לקרוא בעיתונים, הוא בפירוש משמיץ. לי מספיקים רגעים קטנים של חסד שהטלוויזיה, ברוב טובה, מרעיפה עלי מדי פעם כדי להצדיק את קיומה.

רגע כזה של נחת היה לי כשצפיתי בתוכנית ערב חדש ביום שישי, 17 בנובמבר, שבה ריאיינו יון מרגלית ואילנה ריין את הטיפוס הזה, ג'רי שמקליץ (או משהו כזה) החוגג לעצמו 25 שנה של עיצוב סינרים לעזרות-הבית האריסטו-קרטיות של צפון תל-אביב.

מדהים היה לראות איך בדקות-המסך המעטות שהוקצו לו הצליח האיש, הרואה עצמו כאוראקל הגדול של האופנה, להשמיץ כמעט כל דבר הקשור בעולם-האופנה הישראלי, מלבד עצמו והישגיו האיריים, הנפרשים לאורך חצי-יובל שנים. נראה היה לי שרק משום שהמראיינים ניהנו במידת-הרחמים הם לא כיסחו אותו כמו שמן הראוי היה לעשות.

מעצב-הסינרים הזה, אשר במשך 24 שנים — מתוך 25 השנים שהוא בשטח — לא חידש כמעט דבר (למיטב זיכרוני), מלא טענות נגד המקוריות של המעצבים הצעירים. הוא מאוכזב ממיכללת שנקר, שבמשך שנים לא הוציאה מתוכה אף מעצב אחר ראוי לשמו.

כמי שהיה נוכח בתצוגת-הגמר של המיכללה, בקיץ האחרון, שהיתה רעתי מהממת ומרגשת, ושעסקה בנושא אגרות-הילדים, מצאתי את עצמי נעלב עורבם. מידת

הרענונות והמקוריות שהוצגו עליידי המעצבים הצעירים של שוקנו בשתי המגמות, אופנה וטכסטיל, לא היתה מנת-חלקו של המשמיץ הזה גם כשהיה בן 9, וכנראה גם לא תהיה כשיגיע לגבורות.

כדי להיות מעצב-אופנה בעל שיעורי-קומה, רדוש קצת יותר מפה גדול ורע.

לפסטיבל האנו של השמ"קליץ הזה הצטרפו גם כמה עיתונאיות, ונראה היה כאילו הן מתחרות ביניהן על התואר "התוחסילקרתית של השנה." אחת מהן, מעיתון-בוקר סר

ציאליסטי, קבעה ששנים שאינן לובשות שמקליץ הן הסרות-טעם. אחרת, בעיתון-ערב, הוסיפה שהוא שמורת-טבע (בטח התכוונה לשמורת-החולה ו'ל). האיש זוכה בעור שתי תוכניות בטלוויזיה, פירסומת מיסרית השווה מאות אלפי ש"ח.

היוצר הגדול רואה את הבגדים שהוא מעצב במונחים של מוסיקה קלאסית (אולי זה נכון, אבל זה כנראה בתקליטים של 1976).

אני זוכר שלפני שנים אחדות גררה אותי אמי לתצוגת-אופנה גדולה, מיצירות של הנ"ל, שנערכה באחד מבת-המלון בתל-אביב. הרב היחיד המגיש הזכור לי מתצוגה זו היה תמונת-הסיום, וגם את רק משום שזו היתה תמונת-הסיום. היצירות, כבר אז, נראו לי כליכך ארכאיות ומשמעמות, שלא התפלאתי שבגמר התצוגה נאלצתי לעזור לצוות-המלון להעיר חלק מהצופות שנרדמו.

רוב הקהל היה מורכב מנשים שהיו בגיל שכבר די קשה להן להירדם בלילה, אבל התצוגה שהן ראו הצליחה במקום ששני כדוריינוסבן לא הצליחו.

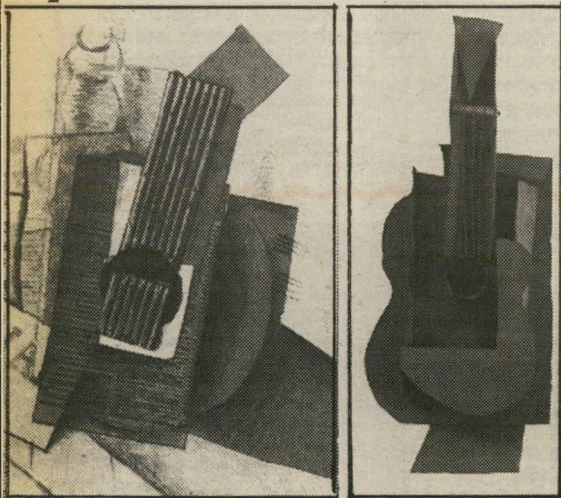
אחד הצהרונים הציג, כחלק מראיון עם האיש, תמונה של דוגמנית הלובשת ש"מלה, שנסעה לארצות-הברית לאסוף תרומות כבונדרס. למראה השמילה נראה לי שהדוגמנית הצליחה לאסוף כ-200 דולר — וגם זאת כדי שתוכל לקנות לעצמה משהו הגון.

כדי לחזק את דברי כאן, ולהוכיח שאני לא סתם משמיץ, הציגו ריין ומרגלית בטלוויזיה קטע מוקלט של תצוגה של האיש, שבה נראו נשים לובשות בגדים שנראו כמו וילונות-אמבט מוזרים וכיסויי-מיטה. האיש עוד הוסיף בטלוויזיה ואמר משהו כמו שהאופנה של היום נראית כמו ספרות (עיצובי-שיער). מאחר ובנישא הזה אני לא מבין הרבה, אני משאיר את העניין לספרים לענות בו.

כאחת הכתבות קראתי שהאיש מצטט את ו'אן קוקטו, שאמר פעם שהאופנה היא דבר שמת צעיר. אז אין לך מה לדאוג, האופנה כבר לא תמות אצלך צעירה.

מדי-שמו

בראק

פיקאסו

בראק נמצא בבית-ההבראה של קופת-חולים.

פעלו וציירו באותם הזמנים. הקוביזם, כפי שאנו מכירים אותו, לא יכול היה להתפתח, אלמלא הצטלבה אמנותו של זה עם אמנותו של זה.

התערוכה בניו־יורק מציבה תמונות של השניים, זו מול זו, והדימיון בין התמונות, לעיתים, מדהים ממש. התמונות צוירו באותם הזמנים, אך במקומות שונים, ולעיתים קשה לזהות מי עשה מה (והכוונה כמובן לתמונות הלא-חתומות). הקושי באבחנה לא היה רק אצלי — ואני הרי מומחה קטן מאוד בעניין — אלא גם אצל מומחים גדולים ומבקר-אמנות בכירים, המודים בכך.

מעניין מאוד לראות את ההשפעה העצומה שהשפיעו האמנים הללו איש על רעהו (לי זה נראה כאילו הם פשוט גנבו רעיונות זה מזה, ולא רק "השפיעו"), במיוחד נוכח הידיעה שהידידות הקרובה בין השניים לא היתה נטולת יריבויות, קינאה ותחרותיות.

בתערוכה מסוג זה, בגלל העומס הרב של התמונות, כראי לעשות מדי פעם אתנחתא לדקות אחדות ולתת מבט בקהל המשוטט. תמיד ייצא איהו זוג, שיעמוד מול תמונה ויתפעל מזה שהצבעים שלה מאוד מתאימים לצבע הווילונות שלהם כחררה-השינה. תמיד תהיה שם איזו קלרה אחת, שהרישום של פיקאסו יזכיר לה את ריצפת-השיש שלה באמבטיה, או סתם יתן לה רעיון לאסלה חדשה. אבל גם זה חלק מהחוויה.

בקצרה, תערוכה זו מיועדת גם למי שסובכים שבעניין של פיקאסו או בראק פשוט אין מה לחדש להם. אין טעות גדולה מזה.

מומלץ.